

22 Sekretess

22.1 Allmänt

Offentlighetsprincipen	Den grundläggande rätt som allmänheten och massmedierna har till insyn i myndigheternas verksamhet benämns offentlighetsprincipen. Denna innebär bl.a. att allmänna handlingar enligt huvudregeln är offentliga samt att offentliga befattningshavare normalt åtnjuter meddelarfrihet. De viktigaste bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen. I tryckfrihetsförordningen definieras begreppet allmän handling. Där anges också de skyddsintressen som kan motivera undantag från handlingsoffentligheten. Reglerna om sekretess finns i sekretesslagen och i några fall i andra lagar till vilken sekretesslagen hänvisar.
Allmänheten	För uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som förekommer i SKV:s verksamhet gäller enligt sekretesslagen i allmänhet sekretess utan något skaderekvisit. Denna s.k. absoluta sekretess innebär att det är förbjudet att lämna ut uppgifter oavsett om ett röjande kan medföra skada eller men för den som uppgiften rör. Denna regel gäller fullt ut i revisionsärenden där såväl ärendehantering som besluten om revision är hemliga (9 kap. 1 - 2 §§ SekrL). Däremot är beslut varigenom skatt bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs - med några undantag - offentliga (9 kap. 1 § SekrL).
Koncerner	Särskilda aspekter på sekretess uppkommer vid revisioner av bolag inom en koncern. Grundregeln är att sekretessen skyddar varje fysisk eller juridisk person från andras insyn. Detta gäller således även mellan bolag som ingår i samma koncern.
Konkursförvaltare	När det gäller sekretess mot konkursförvaltare se avsnitt 4.3.4.
Myndighetens verksamhet	I 4 kap. 1 - 2 §§ SekrL återfinns sekretessbestämmelser till skydd för myndighetens verksamhet såsom inspektion, revision eller annan granskning. Sekretess gäller för uppgifter som rör planläggning eller förberedelser för en kontrollåtgärd om det kan antas att syftet med kontrollen motverkas om uppgiften röjs. För att kunna hemlighålla en uppgift som rör en pågående kontrollåtgärd krävs att det med hänsyn till syftet med kontrollen är av synnerlig vikt att uppgiften inte uppenbaras för den som kontrollen avser.

Skaderekvisitet har här avfattats med tanke på att denna sekretess egentligen riktar sig mot den som är part (jfr 14 kap. 5 § SekrL). Uppgifterna skyddas både hos SKV och annan myndighet vilket framgår av bestämmelsens formulering "uppgift som hänför sig till".

Ingen meddelarfrihet

Med meddelarfrihet avses det komplex av regler i bl.a. tryckfrihetsförordningen som innebär att det i viss utsträckning är möjligt att straffritt lämna normalt sekretessbelagda uppgifter för publicering i tryckt skrift, radio eller TV. Meddelarfrihet innebär dock inte att det är tillåtet att lämna över hemliga handlingar.

Meddelarfrihet råder inte för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 1 - 3 §§ SekrL.

I 20 kap. 3 § BrB finns bestämmelser om påföljder vid brott mot tystnadsplikten.

22.2 Sekretess mot andra myndigheter m.m.

Andra myndigheter

Sekretess gäller i princip också mellan myndigheter. Av 1 kap. 5 § SekrL framgår att sekretess inte utgör hinder mot att en uppgift lämnas ut, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sitt arbete. I sådana fall kan en uppgift lämnas ut även till enskilda. Ett sådant utlämnande kan t.ex. bli nödvändigt på grund av myndighetens kommunikationsskyldighet enligt förvaltningslagen.

Enligt 14 kap. 1 § SekrL hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas ut när uppgiftsskyldighet föreligger enligt lag eller förordning.

Enligt 14 kap. 2 § fjärde stycket hindrar inte sekretess att uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet. Även SBE är en sådan myndighet som har att ingripa mot brott och omfattas också av denna bestämmelse. En förutsättning är att fängelse är föreskrivet för brottet och att det kan antas föranleda annan påföljd än böter.

I de fall där det får anses uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda bryts dock sekretessen (14 kap. 3 § SekrL). Ett utlämnande med stöd av denna s.k. generalklausul förutsätter inte en begäran från en annan myndighet utan kan göras på den utlämnande myndighetens eget initiativ.

Enligt 3 kap. 17 § TL och 14 kap. 8 § SBL får uppgifter i inkomstdeklarationen tillhandahållas myndighet i annat land med vilket Sverige har handräckningsavtal i skatteärenden.

Folkbokföring

Enligt 1 kap. 3 § första stycket SekrL får en sekretessbelagd uppgift hos en myndighet inte röjas för en annan myndighet i andra fall än som anges i sekretesslagen eller i författning som sekretesslagen hänvisar till. Detta gäller även i förhållandet mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

Detta får till följd att SKV:s folkbokföringsverksamhet och SKV:s beskattningsverksamhet måste anses vara åtskilda från varandra på ett sådant sätt att de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra. Detta innebär i sin tur att sekretesslagens bestämmelser om utbyte av uppgifter och handlingar mellan verksamheterna ska tillämpas.

Skattebrottsenheten

Även skattebrottsenheternas verksamhet och SKV:s beskattningsverksamhet anses vara åtskilda från varandra på ett sådant sätt att de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra. Det innebär att sekretesslagens bestämmelser om utbyte av uppgifter och handlingar mellan verksamheter gäller.

Främmande stat

Har en svensk myndighet fått upplysningar från en främmande stat i ett skatteärende och gäller på grund av överenskommelse med den främmande staten villkor, som begränsar möjligheten att utnyttja upplysningarna ska svenska myndigheter följa villkoren oavsett vad som annars är föreskrivet i lag eller annan författning. Se vidare Handledning för informationsutbyte med andra stater (RSV 600).

22.3 Sekretess gentemot part

Lagtext

16 § FL

En sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Rätten att ta del av uppgifter gäller med de begränsningar som följer av 14 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100).

Lagtext

14 kap. 5 § SekrL

Sekretess hindrar inte att sökande, klagande eller annan part i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet tar del av handling eller annat material i målet eller ärendet. Handling eller annat material får dock inte lämnas ut, i den mån det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall skall myndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller, i den mån det behövs för att han skall kunna ta till

vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen skall skydda.

Sekretess hindrar aldrig att part i mål eller ärende tar del av dom eller beslut i mål eller ärendet. Inte heller innebär sekretess begränsning i parts rätt enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande av mål eller ärende.

Första och andra styckena tillämpas inte, om avvikande bestämmelser har meddelats i lag.

Huvudregeln är att part i ett ärende har rätt att ta del av handling eller annat material som tillförts ärendet. Om det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift inte röjs för parten ska myndigheten på annat sätt lämna parten uppgift om vad materialet innehåller, i den mån det behövs för att denne ska kunna ta till vara sin rätt. Bestämmelsen i 14 kap. 5 § SekrL innebär att när part begär att få rätt att ta del av handling eller annat material ska en prövning göras i varje enskilt fall.

Avslutat ärende

Revisionsanteckningarna blir allmänna handlingar när ärendet har slutbehandlats och handlingarna arkiverats (2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen). Frågan om en allmän handling är hemlig eller inte regleras av bestämmelserna i sekretesslagen. Enligt 9 kap. 1 - 2 §§ SekrL råder sekretess för revisionsanteckningarna, vilket innebär att utomstående inte får ta del av dem.

Revisionsanteckningarna är tillgängliga för den reviderade och dennes ombud, om det inte av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse bedöms vara av synnerlig vikt att viss uppgift inte röjs (14 kap. 5 § SekrL, jfr även 4 kap. 2 § samma lag).

När arkivering av revisionsärendet skett får ingen ytterligare rensning av akten ske. Samtliga handlingar och annat material som arkiveras anses tillhöra ärendet. SKV kan därför inte, när part begär att få ta del av handlingar, hävda att en viss handling inte tillhör ärendet. Om en handling, som inte hör till revisionsärendet, felaktigt har arkiverats i en akt kan en prövning göras mot sekretesslagens bestämmelser. Om SKV finner att handlingen omfattas av sekretess gentemot den reviderade kan handlingen undantas från insyn.

Pågående ärende

Även under pågående revision är huvudregeln att den reviderade har rätt att ta del av handling eller annat material. Även i detta fall måste en prövning i varje enskilt fall göras för att avgöra om den reviderade har rätt att ta del av revisionsanteckningar m.m. (14 kap. 5 § SekrL, jfr även 4 kap. 2 § samma lag). Ju längre en utredning pågår desto svagare blir dock grunden för sekretess enligt 4 kap. 2 § SekrL.

Revisorn bör samråda med chef eller annan ansvarig person innan revisionsanteckningarna lämnas ut.

Rättsfall

KR i Jönköping har i en dom den 23 maj 2001, mål nr 1189-2001, prövat frågan om bolaget har rätt att ta del av en anmälan i en pågående taxeringsrevision. Rätten fann att det med hänsyn till syftet med kontrollen och brevets innehåll fick anses vara av synnerlig vikt att uppgifterna inte uppenbaras för bolaget. Ifrågasvarande handlingar ska därför inte lämnas ut. Bolaget överklagade till RR, som inte meddelade prövningstillstånd.

22.4 Litteratur – rättsfall

RSV:s Handledning för informationsutbyte med andra stater (RSV 600)

KR i Jönköping mål nr 1189-2001